

RE-IMAGINING SHORT-TERM MISSIONS
FORREST INSLEE OG ANGEL BURNS (RED.)
WIPF AND STOCK, 2022
242 SIDER

Anmeldt av Ingebjørg Nandrup

Re-Imagining Short-Term Missions er en samling artikler fra et bredt tilfang av bidragsytere. Alle bidragsyterne er eller har vært involvert i korttidsmisjon på ulike måter, enten som deltakere, sendere eller mottakere. Bokprosjektet ble satt i gang for å drøfte korttidsmisjon med et kritisk blikk, men med et hjerte for praksisen og med ønske om å fortsette på en bedre måte enn før. Hensikten er å utfordre og oppmuntre og å utruste leseren til å ta del i den globale kirken på en sunn måte.

Boken åpner med å problematisere selve begrepet som er bokens tema: Short-Term Mission, korttidsmisjon. De spør seg om misjon er noe som i det hele tatt kan utføres på kort tid? Og stemmer det at deltakere på korttidsmisjonsopphold er «sendt», er misjonærer, eller er de egentlig bare observatører på en reise? Redaktørene velger å bruke dette innarbeidede begrepet, og viser til reiser der kirker eller organisasjoner sender folk til et sted der det er misjonsarbeid for kortere tid.

I mange av artiklene vises det særlig til svært korte opphold (1–2 uker), mens korttidsmisjon som begrep kan vise til opphold opp mot 2 års varighet.

To grunnleggende temaer for bokprosjektet er 1) *Copowerment*, som en erstatning av *empowerment*. Empowerment impliserer en maktforskjell, der den ene skal gi og den andre skal ta imot, mens copowerment viser en gjensidig læring og vekst i en relasjon. For å oppnå dette må alle parter stille med ydmykhet, nysgjerrighet og lærevilje. 2) *Global kirke*, der man anerkjenner at det finnes kristne veldig mange steder i verden og at man både trenger og ønsker hverandre. Både kirkene som sender og de som tar imot besøk, er likeverdige deltakere i det globale kristne fellesskapet.

Artiklene i boken tar opp ulike temaer og erfaringer, under deloverskriftene *Mutuality and Unity*, *Humility and Repentance*, *Curiosity and Teachability* og *Creativity and Contextualization*. Mange

av bidragsyterne representerer mottakersiden, fra kulturer og kirker som har erfaring med å ta imot grupper på korttidsopphold. Forfatterne foreslår ulike perspektivskifter og justering på dagens korttidsmisjonspraksis, og de krever en ulik grad av oppgjør eller endring.

Noe av det som tematiseres, er et skifte fra å fokusere på ressurser til å fokusere på relasjon. Man tenker så fort at fattigdom, og kanskje også kirkevekst og evangelisering, først og fremst handler om mangel på tilgang til (materielle) ressurser. Da blir det en enkel løsning å komme med ressurser og tenke at man gir et avgjørende bidrag. Men det viser seg at problemet er ikke (bare) mangel på ressurser; det handler om brutte relasjoner. Og det sterkeste bidraget man kan gi i en verden full av brutte relasjoner, er å invitere til og bygge nye, gode relasjoner. Dermed kan man møte mennesker i en annen kultur med spørsmålet om hvordan man kan bygge gode relasjoner sammen, heller enn å fokusere på hva man kan tilføre av ressurser for å bedre en materiell mangel. Dersom man også prioriterer en langvarig relasjon utover korttidsoppholdet, enten mellom enkeltpersoner eller mellom fellesskap som kirker eller organisasjoner, vil denne relasjonsbyggingen gi gjensidig vekst og mening på en måte som er bærekraftig.

Her oppfordres det også til å ha en tilnærming som fokuserer på hva man *har*, fremfor hva man mangler. I en korttids-sammenheng er det de som er vertskap som har de fleste ressursene, som kjennskap til kultur, materielle ting som bygg, tilgang til nettverk mm., mens de som er

på besøk har ressurser som engasjement, bønn, eventuell fagkompetanse, erfaringer som kristne og mer. Disse ressursene kan man spille på og dele, uten å antyde at man er det som kan løse alt, og ikke falle for fristelsen til å tro at penger løser alle utfordringer.

Videre fremheves verdien av forståelse for kultur og kontekst. Under et kort opphold i en fremmed kultur er risikoen stor for misforståelser og for at historier som deles, kan oppleves mer ekstreme enn de er i sin sammenheng. Dette kan bidra til en fremmedgjøring av kulturen, og gi en bekreftelse til de som besøker om at deres kultur løser ting «riktig». Deltakere på korttidsopphold må lytte med kulturell bevissthet, be om kontekst og forklaring, og de må bære med seg en grunnleggende ydmykhet og forståelse av at de har ikke alle svarene. Når elementer som etnisitet, historie, kolonialisme, språk og tilgang til informasjon også spiller inn og bidrar til å forsterke en opplevelse av at noen har mer å bidra med enn andre, er det særlig viktig at man aktivt lytter og viser nysgjerrighet.

Det gis også mer praktiske anbefalinger om hvordan man kan planlegge, gjennomføre og evaluere et korttidsopphold for å sikre jevne maktforhold og at behovene man ønsker å fylle faktisk er reelle behov, og at tiltakene man gjør, faktisk er til nytte heller enn skade. Det gis praktiske tips for tankegang rundt fotografering, kommunikasjon og oppfølging i ettertid, og hvordan man kan løfte læringsverdien for de som deltar heller enn å legge opp til at de skal oppleve å være «helte» i en uke eller to. Det blir også drøftet hvordan markedsføringen av et korttidsopphold

som et eventyr eller en eksotisk opplevelse spiller inn på hva man gjør, deler og husker fra oppholdet.

Re-Imagining Short-Term Mission er en tankevekkende leseropplevelse. Det er mange bidragsytere og perspektiver, og det å lese boken fra perm til perm er nok en oppgave for spesielt interesserte. Samtidig er det mange viktige innspill til dem som er involvert i korttidsmisjon, enten som sendere, deltakere eller mottakere. Hovedbidraget til bokprosjektet er nok det perspektivskiftet som gjennomgående løftes frem: Fra fokus på hva man skal gi til «de andre», til å se gjensidige muligheter, relasjon og deltakelse. Dette korresponderer med et tilsvarende skifte i samtalen om global misjon generelt, men har sine særlige utfordringer når det gjelder korttidsmisjon. Boken tilbyr også en del alternative løsninger, eksempler eller anbefalte praksiser. De er interessante som eksempler og illustrasjoner av det som beskrives, men den direkte overføringsverdien er ikke alltid så stor – særlig fordi både sender- og vertskapskontekst vil påvirke de praktiske løsningene i stor grad.

Som skandinavisk leser er det enda flere poeng som ikke lar seg omsette direkte. De fleste av bidragsyterne skriver om en amerikanisert utgave av korttidsmisjon: Unge mennesker på svært korte opphold i et annet land (eller en annen kultur i eget land) med konkrete oppgaver man ønsker å tjene vertskapslandet med å gjøre; som et praktisk prosjekt, gjennomføre en leir, gi nødhjelp eller lignende. Denne praksisen er også i stor grad kommersialisert, med store arrangører som arrangerer sli-

ke opphold for oppholdets skyld, og ikke som del av en større strategi eller langsiktig arbeid – verken i sendelandet eller vertskapslandet. I norsk sammenheng opplever jeg at mange har et mer nyansert bilde av hva korttidsmisjon er og har som hensikt. Man skiller mellom reiser for å bli kjent med seg selv og misjon – som på mange måter først og fremst er dannende for de som reiser, og som fungerer som en type misjonsinformasjon til deltakerne og deres nettverk – og andre opphold der man reiser for å fylle konkrete behov. Denne andre kategorien korttidsopphold kan ofte skje i samarbeid med langtidsutsendinger eller lokale partnere, kanskje etter initiativ fra vertskapslandet, slik at det i utgangspunktet er sikret at man reiser for å dekke reelle behov som man kan fylle fordi man er ekstra arbeidskraft for en periode, har særlig fagkunnskap, for å gi oppmuntring eller kontakt med kristne utenfra eller lignende.

Med dette som bakgrunn treffer ikke *Re-Imagining Short-Term Mission* helt presist en norsk leser. Enkelte av praksisene som beskriver og advares mot, er fremmede for norske lesere, særlig det kommersielle og utfordringene som oppstår på grunn av det enorme omfanget av korttidsmisjon fra USA. Likevel betyr ikke dette at vi kan avskrive bokens agenda og budskap. For som skandinaviske misjonsaktører har vi egne fallgruver og særlige utfordringer, og boken tematiserer mange av disse. I forlengelsen av det boken tar opp, kan man drøfte flere: Hva med ønsket om autenticitet, om selvrealisering og selvutvikling? Hvordan ser vi vår rolle når vi møter andre deler av den

globale kirken? Og hvordan spiller vårt forhold til penger, ressurser og tilgang på disse inn når vi møter de som lever under helt andre forhold? Og hva er det mest essensielle en skandinavisk troende kan gi til mennesker, troende eller ikke, i andre land?

Boken setter i gang viktige tankeprosesser, og om man ikke lar seg avspore av det som ikke er gjenkjennelig, er det viktige bidrag gjennom hele boken. Jeg vil anbefale ledere og andre som arbeider med global misjon, – og særlig korttidsmisjon – å lese introduksjonen og de artiklene som virker særlig relevante for deres sammenheng. Refleksjonsspørsmålene etter hver del er også et godt sted å lande, og en hjelp til å se hva et perspektivskifte fra *empowerment* til *copowerment* kan bety i nettopp din kontekst. Anerkjennelsen av de gode erfaringene og livsforvandlende menneskemøtene man opplever i korttidsmisjon, er til oppmuntring, og refleksjonene om makt, språk og grupperinger av «oss» og «de» er stadig aktuelle og viktige å la seg utfordre på. Det samme gjelder diskusjonene rundt selve begrepet korttidsmisjon, og de ulike alternativene som nevnes gjennom boken (som visjonstur eller SLAM: Students Learning About Mission) som kan være til ettertanke for begrepsbruk også i vår sammenheng.